

Перекрест М. І., магістрант
Запорізький національний університет
(науковий керівник: **Шелеметьєва Т. В.**, докт. екон. наук, доцент)
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Одним з основних принципів нормального функціонування банку є забезпечення його фінансової безпеки, реалізація якого передбачає використання комплексного науково-практичного системного підходу. Головний його зміст – виявлення й усунення загроз. Рівень фінансової безпеки банку залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і спеціалісти (менеджери) будуть спроможні уникнути можливих загроз. На сьогодні найбільш вдалим є поділ загроз на зовнішні (з боку клієнтів, партнерів, конкурентів, держави тощо) та внутрішні (з боку власників, адміністрації, менеджерів підрозділів, спеціалістів, неформальних груп та ін.). Усвідомлення внутрішніх та зовнішніх загроз дозволить сформувати надійну систему забезпечення фінансової безпеки банку, спрямовану на виконання.

Цілями системи безпеки банківської діяльності повинні бути: захист прав банківських установ, їх структурних підрозділів та співробітників; збереження та ефективне використання фінансових, матеріальних, інформаційних ресурсів; підвищення конкурентоспроможності та зростання прибутковості за рахунок забезпечення якості банківських послуг і безпеки для клієнтської бази [2].

Забезпечення фінансової безпеки комерційних банків та їх установ є дуже важливим тому, що підрив довіри до кредитних установ завдає збитків фінансовій безпеці всієї країни. Зазначимо, що фінансова безпека банків – це не лише національна проблема, а й міжнародна.

Діяльність щодо забезпечення безпеки банку спрямована на конкретні об'єкти та проводиться за допомогою особливих засобів і методів відповідно до визначених принципів. Забезпечення фінансової безпеки банку розглядають як систему організаційних, фінансових та правових засобів впливу, які мають на меті своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці банку.

У перекладі з грецької поняття безпека означає «володіти ситуацією». Безпека банку трактується як стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація мети банку та основних його інтересів, захист від внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування; властивість своєчасно й адекватно реагувати на всі негативні прояви внутрішнього і зовнішнього середовища банку; здатність протистояти різним посяганням на власність, діяльність і імідж банку, створювати ефективний захист від внутрішніх і зовнішніх загроз [1, с. 7]

В економічній літературі виокремлюють такі види безпеки банку: економічна безпека; фінансова безпека; правова безпека; кадрова безпека; інформаційна безпека; безпека банківських операцій. При цьому, більшу увагу приділяють саме економічній безпеці банку, а фінансову безпеку розглядають фрагментарно як складову економічної безпеки. Так, С. Яременко застосовує комплексний підхід до формування системи економічної безпеки банку на основі поєднання, аналізу, взаємозв'язку та взаємозалежності окремих видів безпеки – фінансової, інформаційної, кадрової та безпеки матеріальних ресурсів [3].

Забезпечення фінансової безпеки банку вимагає здійснення інформаційно-аналітичної роботи, результати якої є необхідною умовою для впровадження моніторингу, оцінки рівня та аналізу факторів, що впливають на рівень його фінансової безпеки. Функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення є обов'язковим для правильної та оперативної оцінки рівня фінансової безпеки банку, прогнозування можливих внутрішніх та зовнішніх загроз, дотримання достатності фінансових ресурсів для своєчасного виконання зобов'язань. Збір і аналіз інформації повинен носити постійний характер і проводитися в масштабі всієї банківської системи з використанням міжнародних зв'язків з іншими державами.

Характеризуючи фінансову безпеку комерційних банків, необхідно зазначити, що фінансова безпека забезпечує рівноважний і стійкий фінансовий стан банку; сприяє ефективній діяльності банку; якісно організована фінансова безпека дозволяє на ранніх стадіях визначити проблемні місця в діяльності банку, а також нейтралізувати вплив криз для запобігання банкрутства.

В умовах нестабільності національної економіки, зростання зовнішніх та внутрішніх загроз фінансова безпека банку є важливим інструментом реалізації його інтересів та пріоритетних цілей, нарощування фінансового потенціалу для кількісного та якісного зростання, зміцнення позицій на ринку банківських послуг, забезпечення нормального функціонування та його сталого розвитку.

Як показує практика, в умовах складної економічної ситуації останніх років, більшість банків України не спроможні до якісної організації та управління фінансовою безпекою, результатом чого стало банкрутство не одного банку. Головною причиною такого становища є велика кількість зовнішніх факторів, що впливають на фінансову безпеку банку: стан економіки; податкова політика; стан фінансового ринку; інвестиційний клімат в країні; стан світової економіки; інфляційні процеси; форс-мажорні обставини та ін.

Література

1. Зубок М. Безпека банківської діяльності : навч. посібн. К. : Вид-во КНЕУ, 2002. 190 с.
2. Штаєр О. Напрямки забезпечення та основні складові економічної безпеки банку. Європейський вектор економічного розвитку. 2011. № 2. с. 263–270.
3. Яременко С. Забезпечення економічної безпеки діяльності банків: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». Київ, 2010. 20 с.